ROMANIA
MINISTERUL JUSTIȚIEI

22 MAR 2012

Nr.1190/2011/26468/2012

Către,

TRIBUNALUL BUCUREŞTI
Secția a IV a Civilă

Referitor: dosar nr.54621/3/2011
Termen:27.03.2011

Ministerul Justiției, cu sediul în Bucureşti, strada Apolodor nr.17, sector 5, pârât în cauza ce face obiectul dosarului cu numărul de mai sus, în temeiul art.115 şi următoarele din Codul de procedură civilă, depune

ÎNTÂMPINARE

la acțiunea formulată de reclamantul Ciutacu Florică.

Prin cererea de chemare în judecată adresată instanței de judecată, reclamantul solicită recunoaşterea dreptului de autor în persoana acestuia, rezultat din publicarea în anul 2007 a lucrării „Codul Civil Adnotat" la Ed. Monitorul Oficial, constatarea încălcării acestui drept de pârât prin publicarea în anul 2009 a Expunerii de Motive la Legea nr.287/2009 – Noul Cod Civil, publicarea prin mijloacele de comunicare în masă a hotărârii instanței de judecată, obligarea la plata daunelor morale în valoare de 50.000 Euro.

Pentru considerentele pe care le vom arăta în continuare vă solicităm să respingeți acțiunea ca neîntemeiată.

În fapt, reclamantul învederează că, în Expunerea de motive la Legea nr.287/2009, Noul Cod Civil, în Secțiunea a II a intitulată „Motivul emiterii actului normativ", pârâtul a reprodus mai multe fragmente, mai mari sau mai mici, din prefața operei reclamantului „Codul Civil adnotat" publicată la Editura Monitorul Oficial.

a. Referitor la Expunerea de motive, trebuie reținut că aceasta este un act administrativ indisolubil legat de legea ale cărei soluții le prezintă şi le motivează, publicându-se fie în Monitorul Oficial, fie pe pagina de internet a autorității emitente, conform art.34 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată.

Acest act administrativ, ca parte componentă a legii, dobândeşte caracteristicile acesteia, inclusiv caracterul său de document ce nu intră sub protecția dreptului de autor (art.9 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe).

Se poate spune că se încalcă dreptul de autor numai dacă acțiunea este destinată creării unei opere şi chiar nu poate fi concepută încălcarea dreptului de autor („plagiatul") în afara conceptului de operă. Or, legea şi, implicit, expunerea sa de motive, sunt exceptate în mod expres incidenței legii dreptului de autor, deci nu sunt

opere, în sensul acestei norme. Astfel, potrivit art. 9 lit. b) din Legea nr.8/1996, „nu pot beneficia de protecția legală a dreptului de autor (...): textele oficiale de natură politică, legislativă, administrativă (...)."

Așadar este exclusă încălcarea unui drept de autor prin preluarea unor idei sau pasaje ale unei opere în conținutul normativ sau în cel de motivare a unei legi (în sens larg, act normativ).

b. Pe de altă parte, precizăm că reproducerea textelor în Expunerea de motive reprezintă o **limitare permisă** a dreptului de autor.

Convențiile internaționale în domeniul protecției dreptului de autor, *acquis-ul comunitar* și legislația națională în materie prevăd posibilitatea limitării dreptului de autor în anumite cazuri și cu respectarea anumitor condiții (așa-zisul „test în trei pași" - „three steps test").

Aceste limite, normativ prevăzute, reglementează situațiile precum și condițiile în care persoanele fizice sau juridice pot, fără a avea consimțământul titularului dreptului de autor, fără plata vreunei remunerații și, în unele cazuri, chiar fără citarea numelui autorului[1] transforma, folosi ori reproduce o operă.

Potrivit art. 9 alin.(2) din Convenția de la Berna[2], „se rezervă legislațiilor țărilor Uniunii dreptul de a permite reproducerea operelor menționate în anumite cazuri speciale, cu condiția ca o astfel de reproducere să nu aducă atingere exploatării normale a operei și să nu cauzeze un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale autorului."

Articolul 13 din Acordul TRIPs[3] prevede că, „statele membre vor restrânge limitările drepturilor exclusive sau excepțiile de la aceste drepturi la unele cazuri speciale care nu aduc atingere exploatării normale a operei și nici nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale deținătorului dreptului."

Potrivit art. 5 alin. (3), lit. e) din Directiva 2001/29/CE[4], este permisă reproducerea operelor în cazul utilizării acestora pentru scopuri de siguranță publică și pentru buna desfășurare a procedurilor administrative, parlamentare sau judiciare."

După cum este unanim recunoscut, directiva este un act normativ cu forță obligatorie pentru statele membre cărora le este adresată, însă numai în ce privește rezultatul de atins, lăsându-se autorităților naționale din statele respective competența alegerii formelor de aplicare a ei.

Cu toate acestea, în ce privește limitările dreptului de autor, legiuitorul european a lăsat la latitudinea statelor membre măsura în care aceasta au urmat a fi transpuse. Astfel, potrivit art. 5 alin. 2 din Directiva 2011/29/CE: „Statele membre pot prevedea excepții și limitări la dreptul de reproducere prevăzut la art.2, în următoarele cazuri:

---

[1] Art. 33 alin. 4 din Legea 8/1996

[2] Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice din 9 septembrie 1886, în forma revizuită prin Actul de la Paris la 24 iulie 1971 și modificată la 28 septembrie 1979, la care România a aderat prin Legea nr.77/1998, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 156 din 17 aprilie 1998.

[3] Acordul TRIPS - Acordul privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuale legate de comerț - Anexa C a Acordului de la Marrakesh de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului, semnat la Marrakesh, Maroc, la 15 aprilie 1994.

[4] Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L167/10 din 22.06.2001.

[...]". În acelaşi sens este si alin. 3 al aceluiaşi articol: „Statele membre pot prevedea excepții sau limitări la drepturile prevăzute la art. 2 şi 3 în următoarele cazuri: [...]"

Prin urmare, legiuitorul european a delegat statelor membre puterea de a stabili în legea internă care sunt exact limitările aduse exercitării dreptului de autor.

Astfel, în plan național, legiuitorul român, în baza marjei sale de apreciere conferite de prevederile Directivei 2011/29/CE, a preluat integral soluția prevăzută de Directivă, prevăzând că „**sunt permise**, fără consimțământul autorului şi fără plata vreunei remunerații, următoarele utilizări ale unei opere aduse anterior la cunoştință publică, cu condiția ca acestea să fie conforme bunelor uzanțe, să nu contravină exploatării normale a operei şi să nu îl prejudicieze pe autor sau pe titularii drepturilor de utilizare: a) reproducerea unei opere în cadrul procedurilor judiciare, parlamentare sau administrative ori pentru scopuri de siguranță publică (art. 33 lit. a) din Legea nr.8/1996). "

Aceasta a fost, de altfel, în esență, şi abordarea celorlalte state membre ale Uniunii Europene. Cu titlu de exemplu, în Austria limitarea se referă la utilizarea operei pentru orice scop ce ține de siguranța publică, pentru derularea fără probleme a procedurilor administrative şi judiciare, în Germania, limitarea priveşte reproducerea şi comunicarea către public a unei opere în cadrul unei proceduri administrative sau judiciare, iar în Cehia, nu este încălcare a legii copyright-ului dacă opera este folosită, într-o proporție rezonabilă, în scopuri oficiale, în condițiile legii[5] ş.a.

În ce priveşte conținutul noțiunilor de *„proceduri judiciare, parlamentare sau administrative"* respectiv *„scopuri de siguranță publică"*, legiuitorul nu a procedat la o definire a acestora, lăsând această povară în sarcina doctrinei şi jurisprudenței. În acest sens amintim numai că un autor exemplifică procedurile judiciare, parlamentare sau administrative ca fiind: *„spre exemplu, cele pentru administrarea probelor în cadrul procesului civil ori* ***pentru fundamentarea unor acte normative adoptate de autoritățile statului****. În cazul reproducerilor din această categorie, nu interesează scopul pentru care sunt realizate, fiind suficient să fie impuse de procedurile enumerate de textul art. 33 alin. 1 lit. a."* (Teodor Bodoaşcă, Aurelia Drăghici. Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la limitele exercitării drepturilor de autor. Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 3/2009). Este lesne de observat că ipoteza avută în vedere de doctrină drept un caz legitim de limitare a exercițiului dreptului de autor este exact cea avută în vedere în prezenta speță respectiv realizarea unei expuneri de motive cu rolul de a fundamenta un act normativ adoptat de Parlament.

. În favoarea folosirii operelor de către autoritățile statale, bineînțeles cu respectarea limitelor stabilite de lege, s-a pronunțat şi Curtea de Justiție a Uniunii Europene care, într-o cauză privind o întrebare preliminară referitoare la interpretarea şi aplicarea chiar a art. 5 alin. (3) lit. e) din Directivă, a statuat că: *„trebuie să se constate că dispozițiile Directivei 2001/29 nu precizează circumstanțele în care este posibilă invocarea unui interes de siguranță publică în vederea utilizării unei opere protejate, astfel încât statele membre care decid să prevadă o astfel de excepție dispun de o largă marjă de apreciere."* (Cauza C-145/10).

[5] Studiu de drept comparat realizat de Guido Westkamp, *Queen Mary Intellectual Property Research Institute,* Centre for Commercial Law Studies, Queen Mary, University of London.

c. Analizând reproducerea contestată în lumina dispozițiilor convenționale şi legale sus-citate, **este indubitabil că aceasta se încadrează în excepția prevăzută de art. 33 alin.(1) lit. a)** din Legea nr.8/1996 şi de art. 5 alin. (3), lit. e) din Directiva 2001/29/CE - limitarea dreptului de autor prin folosirea textelor în cadrul **procedurii administrative şi parlamentare. Aceasta este o excepție de la obligația citării,** astfel cum aceasta este stabilită la art. 33 alin. (4) pentru celelalte tipuri de limitări (prevăzute la art. 33 alin. (1) lit. b), c), e), f), i) şi la alin. (2)).

Aşa cum arătam anterior, expunerea de motive este un document elaborat şi prezentat în cadrul procedurii administrative şi parlamentare de adoptare a unui proiect de act normativ.

Instrumentul de prezentare şi motivare (expunere de motive) este documentul ce însoțeşte actul normativ în procedura administrativă de adoptare a proiectului de lege (avizare interinstituțională şi adoptare de către Guvern) şi în procedura parlamentară de adoptare a legii (art. 30 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative).

Expunerea de motive trebuie să detalieze cerințele care reclamă intervenția legislativă, cu referire specială la (...) „concluziile studiilor, lucrărilor de cercetare, evaluărilor statistice" ce au relevat insuficiențele şi neconcordanțele reglementărilor în vigoare (art. 31 alin.(1) din Legea nr. 24/2000).

Aşadar specificul legilor, de regulator al raporturilor sociale, în complexitatea lor, obligă, inclusiv prin referiri exprese în textul acestora, la valorificarea în procedura administrativă şi parlamentară de elaborare şi adoptare, a tuturor resurselor documentare disponibile, pentru a face posibilă identificarea celor mai bune soluții legislative. Este cunoscut faptul că texte de referință ale doctrinei sunt folosite în mod constant în definirea, prin acte normative, a unor concepte şi instituții de drept. Această valorificare, chiar textuală, nu înseamnă în niciun caz plagiat, cel mai bun exemplu în acest sens fiind Codul Civil francez, operă legislativă realizată, într-o bună măsură, prin preluarea ideilor sugerate, *de lege ferenda*, de doctrinari.

În acelaşi sens, se poate realiza o analogie cu ipoteza drepturilor de autor asupra pledoariilor avocaților. Deşi Legea nr.8/1996 prevede în art. 7 că reprezintă „obiect al dreptului de autor operele originale de creație intelectuală în domeniul literar, artistic sau ştiințific, oricare ar fi modalitatea de creație, modul sau forma de exprimare şi independent de valoarea şi destinația lor, cum sunt: [...] pledoariile [...]", s-a stabilit în doctrină[6] că: *„dacă pledoariile avocaților – redate în preambulul hotărârilor judecătoreşti – vor fi incluse în categoria textelor oficiale de natură judiciară, [...], aceste opere nu pot beneficia de protecția legală a dreptului de autor, potrivit art. 9 lit. b) din lege."* Tot astfel, considerațiile, conceptele, ideile şi chiar propunerile *de lege ferenda* realizate de doctrinari şi de practica judecătorească pot şi au rostul de a fi preluate în noi forme legislative, atât în cadrul normelor juridice propriu-zise, cât şi în fundamentarea respectivelor acte normative.

Potrivit art. 33 alin.(1), dreptul de autor poate fi limitat în scopul derulării unei proceduri administrative, dacă sunt întrunite următoarele condiții:

- opera a fost adusă anterior la cunoştință publică

Lucrarea „Codul civil – adnotat, al cărei autor este domnul Florică Ciutacu, a fost publicată în anul 2007, la Editura Monitorul Oficial.

[6] Dreptul de autor şi drepturile conexe. Tratat. Viorel Roş, Dragoş Bogdan, Octavia Spineanu-Matei. Ed. All Beck. P. 118

- utilizarea operei a fost făcută cu respectarea bunelor uzanțe, fără a contraveni exploatării normale a operei şi fără a-l prejudicia pe autor

Cu privire la respectarea bunelor uzanțe, aceasta trebuie cercetată având în vedere scopul şi caracterul utilizării. Analiza acestui factor trebuie făcută, în primul rând, prin stabilirea scopului comercial sau non-comercial al utilizării, luându-se în considerare şi caracterul public sau privat al acesteia. În speță se constată că utilizarea este cu totul non-comercială, iar aceasta se realizează pentru considerentele deja arătate respectiv într-o procedură administrativă de adoptare a unui proiect de lege precum şi în procedura parlamentară de adoptare a legii.

Se poate observa că modul de utilizare a operei reclamantului vine a se aşeza în acelaşi registru în care acesta însuşi a conceput-o. Astfel, opera acestuia, după cum se precizează în cererea de chemare în judecată, reprezintă o percepție asupra importanței şi funcției actului normativ ce este codul civil. Or în speță, modul de utilizare a pasajelor invocate de reclamant, are practic acelaşi conținut, după cum rezultă şi din dispozițiile art. 30 alin. 2 din Legea 24/2000: „Expunerile de motive, notele de fundamentare, referatele de aprobare şi studiile de impact constituie instrumentele de prezentare şi motivare ale noilor reglementări propuse."

În ce priveşte prejudicierea autorului, precizăm ca aceasta nu poate exista în cazul unei reproduceri necomerciale subordonată realizării unui scop de ordine publică astfel cum este cazul în speță. Reclamantul nu poate încerca nici un prejudiciu, fie el şi moral, din simplul motiv că presupusul său competitor nu urmăreşte obținerea vreunui unui profit.

Doctrina şi jurisprudența românească şi din alte state europene au folosit o serie de criterii de delimitare a ceea ce poate fi numit generic *„fair use"* (termen ce reuneşte cele trei elemente - bune uzanțe, exploatare normală şi neprejudicierea autorului):

Criteriul cantitativ şi calitativ

În practica instanțelor române de aplicare a art. 33 din Legea nr.8/1996 a fost sancționată reproducerea „unor pasaje esențiale", care priveau „partea principală a operei".[7] Potrivit jurisprudenței citate, limitările permise nu pot aduce atingere substanței dreptului patrimonial analizat, întrucât legea le subordonează conformității cu bunele uzanțe, neîmpiedicării exploatării normale a operei şi nestânjenirii autorului însuşi în exercițiul acestui drept.

Analizând importanța criteriului cantitativ în calificarea plagiatului, Hélène Maurel-Indart, folosea în lucrarea sa „Du plagiat" termenul „emprunt massif"[8] („împrumut masiv"), iar instanțele franceze au validat reproducerile ce au un caracter de accesoriu".[9]

---

[7] CAB, Hotărârea din data de 18.12.2008, http://www.avocatura.com/speta-138313-proprietate-intelectuala--drept-de-autor-si-drepturi-conexehtml#ixzz1j9WkGS9Y.

[8] „La présence d'un texte dans un autre est extremement supecte quand sont réunis les quatre critère suivants: un emprunt massif sans transformation, occulté et volontaire. Il ne peut que s'agir d'une contrefaçon. A l'inverse, un passage de petite étendue, présentant des transformations par rapport au texte d'origine, signalant sa source (...) ne peut jamais etre identifié à un emprunt illicite. (...) Il va sans dire que tout l'intérêt de la typologie réside dans la zone grise comprise entre ces deux extrêmes" (Hélène Maurel-Indart, *Du plagiat*, Presses Universitaires de France, 1999, p.21-22).

[9] P. Sirinelli, S. Durrande, A. Latreille, Code la propriété intellectuelle, 9-ème édition, Dalloz, 2009, „(...)des reproductions accessoires puissent échapper au monopole".

În cazul de față, dimensiunea frazelor contestate este foarte redusă (8 rânduri), nesemnificativă prin raportare atât la Expunerea de motive (un document public de circa 30 de pagini), cât şi la lucrarea reclamantului (1052 pagini).

Într-o cauză similară celei prezente, reținând inexistența plagiatului, instanța arată că: „toate citatele incriminate se regăsesc în capitolul introductiv al lucrării (...), or de regulă, partea introductivă a unei lucrări are rolul de a încadra problematica tratată în contextul general, prin evidențierea direcțiilor de evoluție şi a lucrărilor de referință, astfel încât prin ea însăşi plasarea în acest capitol cu caracter de maximă generalitate (...) exclude intenția de apropriere a ideilor şi pasajelor redate." (....) „originalitatea lucrării nu este generată şi nu poate fi afectată de capitolul introductiv unde sunt prezentate generalități care se regăsesc într-o formă sau alta în orice manual sau curs introductiv (...)."[10]

Conceptul de exploatare normală

Astfel cum s-a afirmat în doctrină, pentru a se verifica „întrunirea condiției, trebuie luate în calcul atât efectele actuale, cât şi pe cele potențiale, în special acele forme de exploatare a operei care, într-un anumit grad de probabilitate, ar putea dobândi o considerabilă importanță economică sau practică."[11] Riscurile inerente, precum „riscul de concurență iminentă", este un element în calificarea limitării ca aducând sau neaducând atingere exploatării normale a operei.[12]

Or, în speță, reproducerea în partea introductivă a unui act administrativ care însoțeşte un act normativ de mare complexitate – Codul civil - a câtorva fraze, de mici dimensiuni, din prefața lucrării autorului nu poate avea efecte de o considerabilă importanță economică şi practică, de natură a aduce atingere exploatării normale a operei de către autorul ei.

Absența unui folos patrimonial

În jurisprudența franceză se arată că analiza exploatării normale a operei şi absența prejudiciului se bazează pe o verificare materială, nefiind posibil ca excepțiile admise să ofere modalități de exploatare concurente celor deținute de autor.[13]

De asemenea, analizând caracterul rezonabil al limitării, în lumina art. 9 alin.(2) din Convenția de la Berna, doctrina arată că „pare adecvat să se pună în balanță interesele autorului prin raportare la interesele publicului, în general, în special interesul de a avea acces la informații (...)[14], „teoria balanței intereselor fiind bine primită, ea putând face să prevaleze interesul public".[15]

---

[10] TMB, Sentința civilă nr. 824 din 11.06.2009,

[11] T. Dreier, P.Bernt Hugenholtz, *Concise European Copyright law,* Kluwer Law International, 2006, p.204, „Normal explotation cannot equate to full use of the exclusive right (...) normal has an empirical and normative meaning (...) both actual and potential effects (...) should be taken into account, in particular those forms of exploitation which, with a certain degree of likelihood and plausability, could acquire a considerable economic or practical importance."

[12] Michel Vivant, Jean-Michel Bruguière, *Droit d'auteur,* Dalloz, 2009, p.385.

[13] Pierre Sirinelli, Exceptions et limites aux droit d'auteur et droits voisins, Atelier sur la mise en oeuvre du traité de l'OMPI sur le droit d'auteur et du Traité de l'OMPI sur les interprétations et exécutions et les phonogrammes , Genève, 6 – 7 décembre 1999, p. 46.„Les deux autres conditions ("il n'est pas porté atteinte à l'exploitation normale *de* l'oeuvre ni causé de préjudice injustifié aux intérêts légitimes de l'auteur") reposent sur une analyse plus matérielle. Il ne faut pas que les exceptions admises puissent, en réalité, offrir à des tiers des modes d'exploitation concurrents de ceux des ayants-droit."

[14] T. Dreier, P.Bernt Hugenholtz, *Concise European Copyright Law,* Kluwer Law International, 2006, p.43, „(...) in order to judge the reasonabless or the unreasonabless of a prejudice against the author's legitimate interests by a statutory limitation, it seems appropriate to balance these proprietary interests

Or, limitarea prevăzută de art. 33 alin. (1) lit. a) şi, în concret, reproducerea contestată, urmăresc realizarea unui interes public, respectiv motivarea riguroasă a modificărilor legislative propuse prin proiectul de act normativ, pentru o informare exhaustivă a publicului. Utilizarea operei în acest scop legitim este lipsită de orice folos patrimonial, ea urmăreşte un interes public, general, iar nu un interes privat.

Lipsa prejudiciului

Articolul 9 alin. (2) din Convenția de la Berna şi art. 13 din Acordul TRIPS instituie posibilitatea statelor de a prevedea în legislația națională „o varietate de excepții care, în termeni economici, limitează într-o mică măsură dreptul exclusiv al autorului de a reproduce opera sa, şi care, prin urmare, sunt considerate ca fiind minore."[16]

Analizând situația speței, folosirea frazelor contestate în expunerea de motive – document elaborat în cadrul procedurii administrative de adoptare a unui act normativ – nu este de natură a crea un prejudiciu reclamantului, deoarece prin introducerea acestora în text neproducându-se o apropriere a ideilor sau a textului propriu-zis. Tocmai de aceea, legiuitorul român nu prevede în cazul acestui tip de folosire obligația precizării sursei şi numelui autorului, obligație ce operează doar în cazul excepțiilor (limitărilor) prevăzute de art. 33 alin.(1) lit. b), c), e), f) din Legea nr.8/1996.

Un alt criteriu folosit de doctrină şi jurisprudență în stabilirea compatibilității cu bunele uzanțe din perspectiva lipsei prejudiciului constă în a verifica dacă folosirea pasajelor contestate în expunerea de motive nu substituie lectura operei originale[17]. Subliniem, sub acest aspect, că o expunere de motive nu poate afecta în nici un caz o operă de creație intelectual, întrucât aceasta oferă exclusiv informații despre natura, obiectul şi scopul urmărit de actul normativ pe care îl însoțeşte, iar nu tratarea exhaustivă a unui domeniu ori a unei tematici care să implice o dezbatere doctrinară. Prin urmare, textele contestate din cuprinsul expunerii de motive nu fac inutilă lectura operei originale, nu afectează valoarea informațională a lucrării pe „piața" juridică şi nu diminuează interesul publicului față de lucrarea reclamantului.

d. Reclamantul susține, în mod eronat, în cererea sa de chemare în judecată că cele două idei de fond sunt „emanația spiritului creativ exclusiv (...), degajată şi construită în urma a multor ani de studiu asupra Codului civil român", or conceptul „legea, ca oglindă a societății" era deja conturat în doctrina juridică.

Textele folosite în frazele contestate prezintă idei general cunoscute, în domeniul sociologiei juridice, disciplină văzută ca „studiu al modului în care societatea condiționează şi creează dreptul"[18], „studiu al interrelațiilor dintre drept şi societate, având ca obiect influențele reciproce dintre ele, factorii sociali ai genezei şi transformării

---

with regard to other interests of the general public, in particular such as the interest of acces to information (...)."

[15] Pierre Sirinelli, Exceptions et limites aux droit d'auteur et droits voisins, Atelier sur la mise en oeuvre du traité de l'OMPI sur le droit d'auteur et du Traité de l'OMPI sur les interprétations et exécutions et les phonogrammes , Genève, 6 – 7 décembre 1999.

[16] T. Dreier, P.Bernt Hugenholtz,*Concise European Copyright Law,* Kluwer Law International, 2006, p.42, „ (...) the three steps test is a compromise formula wich allows Member States to retain a variety of national exceptions which in economic terms infringe only little upon author' reproduction right, and which are therefore considered of minore nature."

[17] T. Dreier, P.Bernt Hugenholtz, *Concise European Copyright Law,* Kluwer Law International, 2006, p.45: „(...) the quotation (...) does not merely substitute for the use of the work that has been quoted from"

[18] Theodor Geiger citat în Sofia Popescu, Sociologie Juridică, Lumina Lex. 2001, p. 13.

dreptului (...)"[19]. Max Weber, considerat alături de Georges Gurvitch şi Theodor Geiger, fondator al sociologiei juridice, „evidenția legătura dintre acțiunea socială, relațiile sociale şi drept" (...) şi definea dreptul ca „normă legitimă a cărei validitate este garantată din exterior"[20].

Faptul că legea, în general, şi, prin reducere la special, Codul civil reprezintă o oglindă a societății, reflectarea evoluției sale, iar „ideile şi adevărurile generale, îndeobşte cunoscute" nu pot constitui obiect al dreptului de autor (a se vedea în acest sens şi „Ligia Cătună. Opere şi Idei. Plagiat. Excepția excepției. Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale nr. 1/2009"). Fraze, în forme mai mult sau mai puțin apropiate celor aparținând reclamantului, pot fi regăsite şi în alte tratate, tocmai pentru că principiul este atât de larg cunoscut şi acceptat, or de principiu, nu este plagiat „dacă se reproduce o idee comună, pe care o găsim în mai toți autorii de aceeaşi specialitate, chiar când se omite citarea numelui predecesorului de unde a fost luată" (...) Ele sunt atât de răspândite încât putem spune că sunt trecute în domeniul public spiritual (...) Iată de ce socotim că nu este suficient (...) să găsim un pasaj sau două reproduse de la alt autor pentru a putea formula grava acuzare de plagiat"[21].

În acelaşi sens, într-un comunicat al Ministerului francez al justiției, dat publicității în 2004, se arăta:„Codul civil este oglinda societății franceze (...)"[22]

Observăm, totodată, că în literatura anglo-saxonă şi americană de specialitate a fost dezvoltată aşa-zisa teorie a „oglinzilor" (*mirror thesis*) – legea, ca oglinda, reflectare a societății: „Law is generally understood to be a **mirror** of society — a reflection of its customs and morals — that functions to maintain social order"[23], „it is important so stress this **mirror**-image of law in relation to society, because it has far-reaching consequences for the normative concept of law, in particular international law"[24], "law is a **mirror** of life, although sometimes a cracked and distorted mirror(...); and family law is a **mirror** too, of family life (...) the law, after all, is a **mirror** held up against life[25], "for many sociological-legal exponents, the operation of law is viewed primarily as a **mirror** of society"[26], "Oliver Wendell Holmes Jr. wrote, "Law [is] a magic **mirror** [in which] we see reflected no only our own lives, but the lives of all the man that have been" [27], "And, above all, surely it should be recognized that there is, in fact, no meaningful category of **mirror** theories but rather an immense variety of theories addressing different aspects of law as a social phenomenon?!"[28]

e. În ceea ce priveşte cererea de acordare de daune morale, apreciem că în speță nu se justifică acordarea de despăgubiri dat fiind faptul că reclamantul nu a arătat

---

[19] Elias Diaz citat Sofia Popescu, op. cit, p. 14.
[20] Max Weber citat în Sofia Popescu, op. cit, p. 33.
[21] Eugen Petit, *Plagiatul*, în Pandectele Săptămânale, nr. 34/1937
[22] Ministère de la Justice, Dossier de presse, *1804-2004, Bicentennaire du Code civil,* „Le Code civil est le reflet de la société française. Depuis 1804, il organise l'essentiel de la vie quotidienne des français : nationalité, mariage, filiation, divorce, successions, droit de propriété, contrat de vente, responsabilité civile . En deux cents ans, il a été successivement modifié pour accompagner les évolutions de la société: cheminement jusqu'à l'égalité homme-femme, PACS, apparition de la bioéthique, du respect à la vie privée...".
[23] Brian Z. Tamanaha, A General Jurisprudence of Law and Society, Oxford University Press, 2001.
[24] „Rethinking the sources of international law", G.J.H van Hoof.
[25] A History of American Law: Third Edition" Lawrence M Friedman.
[26] „The law merchant: the evolution of commercial law", Leon E. Trakman.
[27] "The lawyer myth: a defense of the American legal profession", Rennard Strickland, Frank T. Read.
[28] „Law, culture and society: legal ideas in the mirror of social theory" , Roger B. M. Cotterrell.

în nici un fel, prin cererea sa de chemare în judecată, atingerea pe care existența în partea introductivă a expunerii de motive a pasajelor contestate ar fi adus-o onoarei şi reputației sale. Reiterăm, sub acest aspect, faptul că valorificarea concluziilor doctrinei juridice în instrumentul de motivare a unui act normativ ține de însăşi esența legiferării şi nu se poate susține că prin aceasta se aduce atingere în vreun fel onoarei şi reputației doctrinarilor ci, dimpotrivă, că se potențează valoarea juridică a susținerilor lor.

f. În ceea ce priveşte documentul anexat cererii de chemare în judecată în care sunt precizate diferite opinii cu privire la pretinsul plagiat, apreciem că acesta nu poate fi reținut ca probă în cauză întrucât, pe de o parte, opiniile exprimate nu reprezintă rezultatul unei expertize autorizate, iar pe de altă parte, din documentul anexat reiese că la baza exprimării lor (fie şi în cadrul unor discuții amicale, informale), autorii nu au cunoscut toate aspectele relevante şi determinante pentru formarea unei opinii juridice şi nici legislația națională în domeniu. Acest fapt rezultă chiar din opiniile în sine, unele dintre persoanele menționate de reclamant recunoscând în mod deschis că nu cunosc prevederile Legii nr.8/1996, iar altele abordând o atitudine rezervată şi folosind expresii precum „un fel de", „la bunul simț" etc.

În consecință, în raport de cele învederate prin prezenta, rugăm instanța să respingă acțiunea reclamantului Ciutacu Florică ca neîntemeiată.

Probe:înscrisuri.

În drept, ne întemeiem cererea pe dispozițiile art.115 şi următoarele din Codul de procedură civilă.

În baza art. 242 alin 2 solicităm judecarea cauzei şi în lipsa noastră.

Director
Direcția Contencios
Ovidiu PUȚURA